

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

07.11.2016 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

Сега

✓ Фаворити на бюджет 2017 са ДАНС и съдебната власт

Ужким приоритет са просветата и здравето, а парите са повече за отбрана и сигурност

Снимка: ЮЛИАН САВЧЕВ - Вероятно Румяна Бъчварова и Николай Ненчев са доволни, че получават повече пари. Дали обаче ще доживеем Консултативният съвет за национална сигурност при президента да разгледа как се харчат парите за отбрана и сигурност?

Ако изключим голямото увеличение на парите за отбрана и сигурност, в плановете на Министерството на финансите за 2017 г. няма изненади. За пореден път, въпреки устойчивия ръст на икономиката, бе предложен бюджет с дефицит. Ето защо първите реакции бяха познати.

Няма реформи

Чуваме това определение всяка година. Трудно е да си спомним кога са последен път сме виждали бюджет, подтикващ към реформи, а още по-трудно - кога подобни реформи не са били осуетявани (както стана с обявеното съкращаване на разходите за чиновнически заплати, ако някой си го спомня). Проектът за 2017 г. не прави изключение с някои уговорки. Той отразява трудния компромис за пенсионната полуреформа и напълно забравя реформата в МВР.

В този бюджет се оглеждат пропуснатите възможности на пропуснатите реформи, например в сферата на сигурността и отбраната, казва Васил Велев, председател на АИКБ. Но в мотивите на проектобюджета се говори за "постигнат прогрес в сфери като образование, здравеопазване, съдебна система, банков сектор и енергетика". Като изключим последната област, където наистина може да се говори за напредък, в останалите прогресът е само на хартия.

Пенсионната реформа - единствената, която правителството на Бойко Борисов отчита като напълно приключила, е добър пример. Въпреки увеличението на осигурителните вноски и увеличаването на изискваната възраст за пенсиониране, трансферът от хазната към НОИ догодина ще бъде 4.7 млрд. лева при 5 млрд. лева, планирани за тази година. А само увеличението на осигурителната вноска носи 395 млн. лева повече през 2017 г.

Увеличението на разходите за образование, което изрично бе изведено като приоритет, е със 7%, тоест по-малко от средното увеличение на разходите в консолидираната програма. Пропуснатите реформи включват още промяната в работата на ТЕЛК, недовършеното електронно управление и други мерки, свързани с администрацията.

Унищожаваш работни места

Критиката отново е на работодателите и е заради ръста на минималната работна заплата с почти 10%. Това ще направи трудно наемането на нискоквалифициран персонал. Бюджетът, както стана дума, залага и ръст на осигурителната вноска с 1% през 2017 г. и още с толкова - от 2018 г.

Мярката ще повиши разходите за труд или ще доведе до закриване на нископлатени работни места. В тази посока действат и други фактори - продължаващият отлив на работна сила към страни от ЕС и договореното увеличение на заплащането в сектори като образованието, което косвено ще окаже натиск върху ниските заплати на служителите, особено в провинцията. В същото време ниските разходи за труд все още са основното предимство на страната пред чуждестранните инвеститори. Скорошно проучване, например, разкри, че дори в бързо растящата индустрия за авточасти, водещият мотив за половината инвеститори е евтиният труд. Въпросът е дали е преминала границата, при която това предимство се неутрализира. В бюджета липсват подобни разчети.

Предвиденото ниво на минималното възнаграждение е над два пъти по-високо от нивата му преди и по време на кризата. Само през последните пет години минималната работна заплата нарасна с 55%, докато средната заплата (движена до голяма степен от минималните прагове) се повиши с 37 на сто. През този петгодишен период производителността на труда (БДС на зает) се е увеличила номинално с 10 на сто.

В същото време обаче в редица сектори ниското заплащане кара хората да търсят препитание в чужбина. Веднъж прокарана тази пътека, тя трудно ще бъде заличена. Следователно въпросът опира до бизнес средата, увеличаването на производствения капацитет и специализацията на България в международните вериги на доставки. Поставянето на дебата само на една плоскост - процентът на увеличение на минималната работна заплата, не дава решения.

Твърде големи разходи

Плановите на правителството претърпяха съществени изменения от пролетта насам. Тогава се предвиждаше разходите по консолидирания бюджет да бъдат 37.8% от БВП. Сега се залагат 39.8% от БВП* - почти колкото през 2015 г. Увеличават се

разходите за субсидии, осигурителни вноски, както и капиталовите разходи (при последните спестеното през тази година се прехвърля догодина).

Обясненията на МФ оставят впечатлението, че капиталовите разходи (над 2 млрд. лева) на държавната хазна следват цикъла на еврофондовете. Може да се предполага също, че е заделен резерв за строителство на магистрали, които не се финансират от ЕС.

Особено внимание заслужават парите за отбрана и сигурност, които се увеличават с над 800 млн. лв. и ще надхвърлят средствата за образование и здравеопазване. В бюджета за 2015 г. те бяха почти 3 млрд. лева, нараснаха на 3.3 млрд. лв. през 2016 г., а за догодина се залагат 4.167 млрд. лева. Не е напълно ясно защо тези разходи нарастват толкова много. Тук се включва увеличението на средствата за МО и МВР - съответно със 77 млн. лева и 107 млн. лева, както и за различни агенции - общо 26 млн. лева, като най-голямото увеличение (над 10 млн. лева) е за ДАНС. Но най-голямата сума е за превъоръжаване и тя не е планирана по бюджета на Министерството на отбраната. За нея се разбира единствено от доклада към бюджета, където се споменава, че за нови изстребители и корвети ще бъдат похарчени 1.12 млрд. лева в тригодишен период, в това число 402 млн. лева през 2017 г.

Все пак е неправилно цялото увеличение да се приписва на разходите за отбрана, тъй като във функция "Отбрана и сигурност" е и бюджетът на съдебната власт. Той нараства с 92 млн. лева, или с 19.5% - едно от най-големите увеличения спрямо 2016 г.

По инерция

Стана традиция за това ръководство на МФ да планира бюджета с резерв, така че в крайна сметка да отчете преизпълнение на приходите, а понякога - и икономия на разходите.

Бюджетът за 2017 г. залага номинален ръст на приходите с 6.7%, а на разходите - с 10.8% спрямо очакваните показатели за тази година. Но ако от приходите се отнеме еднократното концесионно плащане за летище София, отложено за началото на 2017 г., ръстът им ще е с по-малко от 5%. И това въпреки увеличаването на осигурителната вноска, акциза на цигарите и на МРЗ. Трите заедно носят допълнителни постъпления от 574 млн. лева. Ако той се елиминира, се получава ръст на приходите от 3.2% при заложен номинален ръст на икономиката от 3.9%*.

Икономистите като че ли не са единодушни дали консервативното планиране на приходите е добро или лошо. Финансовият министър Владислав Горанов употребява определението "консервативен" в похвалния смисъл. Но колкото по-хлабав е бюджетът, толкова повече възможности за прекрояване съдържа той. Решенията за одобряване на непланирани разходи в дните преди президентските избори са само един от примерите.

Затягане на коланите

Според Румен Гечев е странно робуването на фискалната консолидация и на продължаващото затягане на коланите. "Като спазват изискването за таван на бюджетния дефицит от 3% от БВП, те дават приоритет на развитието, а не на самоцелни фискални цели", твърди депутатът от БСП. Думите му не изглежда да се отнасят за новия бюджет, в който има ръст на разходите с 3.6 млрд. лева.

Неамбициозен и инерционен

Този бюджет е неамбициозен, очаквано коментираха от Института за пазарна икономика. Това е бюджет на изоставащото развитие, констатира председателят на БСК Божидар Данев. Въпреки че поредното планиране на бюджет с дефицит не е изненада, това става все по-трудно защитимо, особено предвид увеличаването на данъчно-осигурителната тежест. При заложените резерви по отношение на приходите и възможностите за икономии при разходите, МФ спокойно би могло да планира по-нисък и дори нулев дефицит.

---

*На 12 октомври НСИ тихо извърши корекция на данните за БНБ за последните години. След тази корекция БВП през 2015 г. не е 86.3, а 88.5 млрд. лева, и ръстът е 3.6%, а не 3%. Това означава, че делът на разходите в БВП през миналата година е бил 39.2% от БВП, а не 40.2%, както пише в мотивите към проектобюджета. По-важното е, че неотразяването на тази корекция води до подценяване на приходите от данъци, доколкото те зависят от икономическата активност. Още един аргумент да се твърди, че е възможен по-нисък дефицит.

СНИМКА: ЮЛИЯН САВЧЕВ - Финансовият министър Владислав Горанов употребява определението "консервативен" в похвалния смисъл.

Важни обществено-икономически и политически теми

[Твоят Бизнес](#)

✓ 57,5% от активното население счита предприемачеството за добър карьерен избор

България е добро място за правене на бизнес, създали сме благоприятни условия за предприемачество. Това заяви заместник-министърът на икономиката Даниела Везиева, която откри Европейски ден на предприемача 2016 – "Добри практики и перспективи", провеждащ се в рамките на Европейската седмица на малките и средни предприятия.

Европейският ден на предприемача е инициатива, която има сериозни традиции в Европа и има за цел да популяризира успешни модели за създаване и развитие на нови предприятия. Форумът се организира от Научноизследователския сектор на СУ "Св. Климент Охридски", Министерство на икономиката и Представителството на Европейската Комисия в България. Зам.-министър Везиева изтъкна, че насърчаването на предприемачеството и на малките и средните предприятия е ключов елемент в политиката на Министерство на икономиката. "Това е пътят за ускоряване на икономически растеж и постигане на устойчиво развитие. Нашето желание е да осигурим благоприятни условия, при които всеки да има възможността да

реализира потенциала си и да превърне идеите си в работещ и устойчив бизнес", допълни тя. По нейни думи именно предприемаческата енергия, креативност и мотивация задвижват производството и продажбата на нови продукти и услуги, а предприемачите представляват незаемим ресурс за постигане на икономически растеж, заетост и благосъстояние като носители на творчески идеи, решителност и ключ към достигането на просперитет.

Везиева посочи данни от Национален доклад на GEM (Global Entrepreneurship Monitor) за предприемачеството в България 2015/2016, според които - 57,5% от възрастното население в България гледат на предприемачеството като на добър кариерен избор, като 71,5% се съгласяват, че успешните предприемачи се ползват с висок статус. Според същото изследване през 2015г. 15,84% от пълнолетното население на България забелязва добри възможности за започване на бизнес в района, в който живеят, а 35% отбелязват, че имат готовност да се захванат с такова начинание.

Зам.-министърът на икономиката обяви, че най-предприемачески активната възрастова група, според данните е тази на 35-44-годишните, като групата 18-24 г. отчита приблизително еднакви нива на предприемаческа активност. "Стимулирането на предприемачеството сред младите е приоритет и може да се окаже изключително ефективно", каза още Везиева. Тя допълни, че независимо, от сравнително засега ниските нива на предприемачество в ранна фаза в България, голям процент от тези предприемачески инициативи успяват да оцелеят достатъчно дълго, за да станат утвърден бизнес.

EconomyMagazine.bg

✓ Мечтата ми е в България да заработи завод за автомобили

Трябва да създадем кадри за бизнеса

Стамен Янев е изпълнителен директор на Българската агенция за инвестиции от януари 2015 г. Той е юрист, специализирал в сферата на сливанията и придобиванията, както и в областта на инвестициите. Магистър по право с диплома от СУ "Св. Климент Охридски", Янев е специализирал европейско и английско право в ASSER College Europe в Холандия, University of Cambridge, University College в Лондон, European University Institute във Флоренция.

От началото на годината досега Българската агенция за инвестиции (БАИ) е сертифицирала 12 проекта на стойност 244,994 млн.лв, сред които Интегрейтид Микроелектроникс България ЕООД, Кока Кола Хеленик Бизнес Сървисис Организейшън ЕООД, Луфтханза Техник и др. Очакванията ни са да се разкрият 3421 нови работни места. За сравнение, миналата година по същото време имахме 4 проекта. Сега в процес на сертифициране са 23 проекта на стойност 378.4 млн. лв. и се очаква да се

разкрият 5333 нови работни места.

Повече четете в бр. 67 стр. 54 на сп. "Икономика"

[Капитал](#)

✓ Бюджет 2017: Още едни безидейни милиарди

Въпреки, че рецесията свърши отдавна, 2017 г. ще е осмата поред, в която държавата планира финансите си на дефицит

- Правителството ще разполага с 3.6 млрд. лв. повече, но ефектът от новите разходи е неясен

- Най-много допълнително пари ще получат силовите ведомства

България е една от страните с най-неефективно здравеопазване, въпреки, че финансирането за сектора расте всяка година. Средностатистическото българско училище е на ниво, което от години се компенсира с частни уроци и допълнителни учебни материали. Страната ни води класацията в Европа по проявления на престъпност, насилие и вандализъм, въпреки че разкриването на престъпления става все по-скъпо на данъкоплатеца. Рискът от корупция и злоупотреби е най-висок при държавните обществени поръчки, но през тях годишно се преразпределят средно около 9% от БВП...

Нито един от тези проблеми няма да бъде адресиран с новия бюджет, който гони близо 40% от БВП. За сметка на това, ще имаме осма поредна година със заложен дефицит. В проекта за 2017 г. са планирани нови минус 1.33 млрд. лв. (или 1.4% от очаквания БВП) при положение, че тази година салдото ще е нула. Управляващите ще разполагат с невиджаните 3.6 млрд. повече, без да им се налага да обясняват непопулярни реформи и да потушават протести успоредно с политическото говорене около президентските избори (което трудно може да се нарече дебат).

Прогнозите на правителството са бюджетът да продължи да е на червено чак до 2019 г. Това прави цяло десетилетие, в което държавата харчи повече от събраното. Общата сметка е за над 15 млрд. лв., финансирани основно с дълг. И то при положение, че рецесията на хартия приключи още през 2010 г.

Това иска някакво обяснение, дори то да е план на финансовия министър да се презастрахова, а след това да отчете по-добро изпълнение от планираното. Самият той определи бюджета за следващата година като "консервативен" и "изпълним".

Как нулата става минус

През последните няколко години стана традиция правителствата да харчат като за последно през ноември и декември. И ако през 2014 и 2015 г. резултатът беше огромни дефицити, с които след това се оправдаваше поредният заложен минус в бюджетната прогноза (за да има плавна консолидация и да не пострада икономиката), то тази година поднесе изненада. Тя ще е първата от началото на кризата, в която държавните приходи ще са равни на разходите. И то при положение, че за

последните два месеца правителството ще похарчи над 8 млрд. лв. (при среден темп на разходи 2.5 млрд. лв. на месец до септември).

Всичко това създаде очаквания бюджетът догодина да е балансиран. Или поне близо до такъв. Едно от обясненията за фискалното разпускане догодина е, че финансовият министър целенасочено залага изкуствено по-голям минус от очаквания. Така по-лесно ще може да отбива апетитите на своите колеги за повече пари. Другото - по-вероятно - обяснение е, разходите, които не бяха направени през тази година – например за строежа на "Хемус", да са прехвърлени за следващата. Както и очакване да започнат да се одобряват повече европроекти, защото тази усвояемост е много ниска.

Според източник, близък до управляващите, първоначалният план е бил 2016 г. да е с малък дефицит. Това беше и политическото говорене през лятото, след като проверката на банките показа, че не се налага подкрепа от бюджета. Междувременно обаче е станало ясно, че ще трябва да се платят около 1.2 млрд. лв. за "Белене", което отново е поставило държавата в режим спестяване. Освен по-малко разходи в бюджета са дошли и повече приходи. Една голяма част от тях са възстановени от ЕС пари по авансови плащания, направени през 2015 г., която беше ударна откъм усвояване на еврофондове. Средствата, които ни отпусна ЕК за границата заради имигрантската криза – около 160 млн. евро, също са постъпили в бюджета тази година и се отчитат като приход, въпреки, че разходите за тях ще се правят догодина. Така една част от минуса, планиран за тази година, е била прехвърлена за следващата.

"Очакваният балансиран бюджет за 2016 г. се дължи главно на забавянето на еврофондовете. За следващата година разходите се връщат към "нормалното равнище". Тежат повечето пари за отбрана, но и липсата на каквато и да е икономическа политика", е мнението на бившия финансов министър Симеон Дянков.

Не бюджет, а груба рамка

"Има толкова много пари, че не се мисли къде отиват те", казва Георги Ангелов от "Отворено общество". Това е и първият проблем на бюджета (който между другото стои открай време) – липсата на достатъчно ясна информация за кои проекти какво финансиране е предвидено и в разчетите на кое ведомство е записано то. Вторият проблем е свързан с ефекта от изсипаните милиарди. "Бих искал да видя някаква обосновка как е решено да се правят точно тези разходи", допълва икономистът. Примерите за неефективно изразходване на публични ресурси са почти навсякъде - от сектори като образование и здравеопазване, които са дежурните приоритети на почти всяко правителство (виж графиките), през МВР до парите за обновяване на селски стадиони.

Планирането в твърде широки граници води до още един проблем – парите се пренасочват за други проекти само с решение на Министерския съвет. Така например изведнъж се намират средства за предизборно обещани коледни надбавки или пък поредните 100 милиона за черната дупка МВР. Резултатът е описан в последния одит на Сметната палата за бюджет 2015 - той е прекроен цели 1274 пъти. Половината от поправките (за общо почти милиард) са направени през последните два месеца на годината, а според одиторите това крие рискове за ефективността на направените разходи и не стимулира министерства и агенции да планират бюджетите си отговорно.

Ако има добра новина, то тя е, че нивото на държавния дълг ще започне да се свива от следващата година. Причината е, че няма да се излиза на международните пазари, а плащанията по падежиращата през 2017 г. емисия еврооблигации за 950 млн. евро ще са от фискалния резерв. Явно оттам ще се покрие и евентуалният дефицит (виж графиката). Максималният резерв на новия държавен дълг, който може да се поеме догодина, е 1.2 млрд. лв., като 800 млн. лв. от тях са за рефинансиране на вътрешен дълг, а останалите 400 – дадени като опция за взимане на заем от Банката за развитие на Съвета на Европа за съфинансиране на европроекти.

Според повечето икономисти обаче най-вероятно и в края на следващата година дефицитът ще е по-малко от планирания. Дори чисто математически, тъй като в макрорамката не е отразена последната ревизия на БВП, а тя е чувствително нагоре, като растежът от досега декларираните нива около 3% се покачва до 3.6%. Доколкото бюджетът е политически документ, голяма част от числата в него се пишат с презумпцията, че подлежат на шумен дебат в медиите и парламента. Но показват и посоката на мислене на управляващите - продължаващи дефицити за сметка на малко по-охолни разходи.

Печеливши и губещи

+ Строителните фирми. През следващата година държавата планира да похарчи над 6.2 млрд. лв. за инвестиции.

+ Хората на минимална работна заплата. Догодина тя се увеличава с 40 лв. до 460 лв.

+ Учителите. Заплатите в сектора ще се увеличат средно с 10%

+ Сектор отбрана и сигурност. В бюджета са планирани 800 млн. лв. повече по това перо.

+ Работещите в социалните агенции. Следващата година те ще получат 5% увеличение на заплатите.

- Бизнесът и работещите. От догодина се увеличават разходите за осигуровки, тъй като вноската за фонд "Пенсии" скача с 1 процентен пункт. Това ще из земе от икономиката почти 400 млн. лв.

- Пушачите. Продължава плавното увеличение на акциза на цигарите, като държавата очаква през следващата година да получи 84 млн. лв. повече от тази мярка.

- Съвестните данъкоплатци. От всеки изкаран лев в икономиката 38.4 ст. ще отиват в държавния бюджет.

Георги Ангелов, "Отворено общество": Дефицитът можеше да е по-нисък

Цялата стратегия на изготвяне на бюджета след 2014 г. е разходите да се залагат песимистично, а пък след това да не се изпълняват. За мен това е вид презастраховане. Дефицитът можеше да е по-нисък, а разходите да растат малко по-умерено. Такова голямо увеличение не е имало от 2008 г. насам. Планирани са 3.6 млрд. лв. повече, без да има яснота за какви проекти отиват тези средства. А и тъй като проектобюджетът се изготвя в изборна година, няма заложен реформи. Фактът, че всички получават повече, също намалява стимулите за промени в различните сектори.

Положителното е, че дългът през следващите три години ще намалява, след като расте от 2008 г. насам. Чисто макроикономически бюджетът стои по-добре, отколкото на микро ниво. Защото нито е ясно къде отиват тези пари, нито каква е тяхната ефективност.

Калоян Стайков, "Институт за пазарна икономика": Няма връзка между публични разходи и растеж

Няма логика да имаш политика по свиване на дефицита, която прекъсва една година и след това продължава. Обяснението е, че ще има повече разходи за съфинансиране и авансови плащания по европроекти. Най-вероятно обаче в капиталовите разходи се залага буфер, иначе няма как да се планират 6.2 млрд. лв. Или само с 300 млн. лв. по-малко от 2015 г., която беше ударна откъм усвояване на еврофондове.

Управляващите обясняваха, че няма да свиват дефицита рязко, за да не задушат икономическия растеж. През тази година обаче разходите на държавата ще са с 1.8 млрд. лв. по-малко от заложените, а данните за БВП не показват това да се е отразило зле на икономиката. В същото време следващата година се планира с 1.33 млрд. лв. дефицит, а се очаква по-нисък растеж. Връзката между публични разходи, дефицит и ръст на икономиката очевидно не е толкова право пропорционална, колкото твърдят политиките.

✓ Радев води пред Цачева, референдумът е с висока активност (хронология)

Ще има балотаж на изборите за президент, и трите въпроса на допитването са с мнозинство "За"

БСП изпревари ГЕРБ за първи път на избори и кандидатът за президент Румен Радев получава повече от Цеца Цачева на първи тур на президентските избори, сочат предварителните екзит поллове. Според данните на "Алфа Рисърч", Радев и Цачева отиват на балотаж, като Радев води с около процент.

Гласовете за националния референдум се доближават много до бариерата на общия брой гласували на миналите избори, което би направило резултатите от тях автоматично задължителни.

Днес (вчера - б.р.) се проведеха избори за президент и вицепрезидент, както и национален референдум. Жителите на квартал "Младост" в София пък гласуваха за районен кмет. Провеждат се също така и частични избори за кметове на кметство Грохотно, община Девин, област Смолян, и кметство Друмево, община Шумен, област Шумен. Гласуването започна в 7 часа и ще продължи на места до 21 часа.

Най-важното за изборите и референдума можете да намерите в [този текст](#), а по-долу екипът на "Капитал" ви информира как протича изборният ден, каква е избирателната активност, има ли сигнали за нарушения и какви са първите коментари на политици и експерти преди и след обявяването на резултатите.

1:19 Освен ГЕРБ, изглежда, че и Реформаторският блок няма да имат пресконференция в изборната нощ.

Лайв блогът на "Капитал" завършва - очаквайте в понеделник на [capital.bg](#) и в "Капитал Daily" още политически и експертни реакции след изборите, както и анализи на резултатите и сценариите след тях.

0:50 Резултати от близо 100% паралелно преброяване на "Алфа рисърч", съобщени по БНТ:

Румен Радев: 25%

Цеца Цачева: 22.1%

Красимир Каракачанов: 14.9%

Веселин Марешки: 10.9%

Пламен Орешарски: 7.1%

Трайчо Трайков: 6%

Не подкрепям никого: 6%

Избирателна активност на референдума: 50.3%, което е на границата да го направи задължителен.

0:49 "За около десетина дни кампания г-н Орешарски получи един добър резултат на този първи тур", заяви лидерът на ДПС Мустафа Карадайъ. Формацията подкрепи бившия премиер от правителството на БСП, ДПС и "Атака" Пламен Орешарски, който изненадващо се кандидатира малко преди началото на кампанията. "Няма да влезем за преговори за втория тур", коментира Карадайъ и допълни, че избирателите на ДПС очакват да има промяна в страната и че не е добре "властта да се концентрира в една посока". "Г-н Борисов каза, че не очаква подкрепа от нашите избиратели, г-н Радев каза, че се обръща към всички", заяви още лидерът на ДПС.

Самият Пламен Орешарски не присъства на пресконференцията на ДПС.

0:32 Резултати от 100% паралелно преброяване на "Галъп", съобщени по БНТ:

Румен Радев: 24.9%

Цеца Цачева: 22%

Красимир Каракачанов: 15.4%

Веселин Марешки: 11.7%

Трайчо Трайков: 6.1%

Пламен Орешарски: 6%

Не подкрепям никого: 5.8%

Избирателна активност на референдума: 47.1%, което не го прави задължителен.

0:21 "Ако загубим балотажа, ние излизаме от управлението. И отиваме на предсрочни избори", заяви премиерът Борисов в централата на ГЕРБ, заедно с кабинета и кандидата за президент Цеца Цачева.

"Мисля, че Цачева направи добра кампания. Изненадвам ме резултатите на реформаторите, очаквах повече от тях. Мобилизирахме се за втори тур, имаме реални шансове да ги победим", допълни премиерът, който в началото на кампанията беше казал, че ще подаде оставка, ако Цачева загуби на първи тур.

ГЕРБ не дадоха традиционната за края на изборния ден пресконференция, а Бойко Борисов изглеждаше видимо ядосан от многото въпроси дали ще подаде оставка и защо не я подава сега.

0:19 Веселин Марешки, който според говорителя му е "сътворил малко чудо, заставайки с 12% пред вас", започна речта си прав, отстрани на сцената, за да благодари на хората в страната и на тези, "прокудени в чужбина", които са го подкрепили. "За разлика от всички преждеговорящи, които са бивши и настоящи депутати, министри, еврокомисари и т.н... Те са брутална част от статуквото, под чието управление се случи грабежът. Грабежът, заради който няма пари за пенсии, образование, културата, полицията, спорта. Имаме си само силно корумпирана политическа класа", заяви Марешки. После той нападна коалицията на НФСБ, ВМРО и "Атака": "Когато наречеш три милиона българи "хора с овчи възторг" за това, че са подкрепили референдума, това ли са българските патриоти". Той предвиди, че т.нар. патриотична коалиция ще бъде наказана от гласоподавателите, както е бил наказан изкуствено създаденият Реформаторски блок.

Марешки призова всички "патриоти и почтени хора" в България или чужбина да се върнат и да направят една нова формация, която да направи кардинална промяна в страната "буквално за не повече от година". "Аз не искам да бъда политик, аз съм прагматик. Но докато всички прагматици и патриоти си гледахме работата, всички тези, които не стават за нищо и не са сложили тухла върху тухла, изведнъж завзеха властта и се гаврят с нас", каза Марешки. Той обяви, че няма да влиза в коалиция с никой, защото другите коалиции са безпринципни.

"Както аз, така и хората, които са ме подкрепили, не са безмозъчни мекотели", отговори Марешки на въпроса кого ще призове да подкрепят избирателите му. После обаче каза, че в лично естество, ако трябва да избира между Радев и Цачева, би подкрепил адмирал Манушев (вицепрезидента на ГЕРБ). "Не подкрепям никого, но бих гласувал за Манушев, а не за Илияна Йотова", уточни той. И заяви, че не би подкрепил "дясната ръка на модела Кой, дясната ръка на Румен Овчаров", визирайки Илияна Йотова.

Марешки продължи атаката си срещу Румен Радев, като заяви, че е "напуснал кораба" на ВВС, където е работил цял живот, за да направи "следващата стъпка в кариерата си" и да стане президент.

23:07 Започва пресконференцията на "Обединени патриоти". "Това е началото на нов политически етап, защото показваме, че обединението прави силата," обяви лидерът на Патриотичния фронт Валери Симеонов. "Ние сме едно. Не само като коалиция и добър резултат, но и като юмрук, който и в бъдеще ще налага правилните решения в българската политика", заяви кандидатът за президент Красимир Каракачанов. "Тази коалиция не е само за президентските избори. Тя продължава." Каракачанов припомни основните послания от кампанията си - довършването на оградата по границата, недопускане на трайно заселване на имигранти и вдигане на пенсиите. "Ние направихме нещо добро и хората го оцениха. Ще продължаваме по същия начин - разумно, отговорно. Не трябва да се допускат катаклизми, които да влошат положението. Трябва да бъдем изключително балансираны в поведението си. Не очаквайте от нас екстремни действия, ще бъдем последователни и разумни," коментира и лидерът на "Атака" Волен Сидеров.

Според Валери Симеонов обединението на патриотичните партии е възможно, защото програмите на партиите са идентични. Той се похвали с това, че Патриотите са успели да намалят броя на избирателните секции в Турция четири пъти.

22:52 Лидерът на БСП Корнелия Нинова не отговори на журналистическите въпроси дали социалистите продължават да настояват за вот на недоверие на правителството. "Това е решение на премиера", беше коментарът ѝ по повод изказването на Бойко Борисов, че ще подаде оставка, ако Цеца Цачева загуби на първия тур.

22:22 "Днес българите казаха "не" на апатията и гласуваха за промяната", заяви кандидатът на БСП Румен Радев, който според социологическите агенции е победител в първия тур, на пресконференция след края на изборния ден. Той допълни, че окончателните резултати все още се чакат, "но едно е ясно - българите вземат демокрацията в свои ръце, защото тя им принадлежи". Радев каза още, че за втория тур ще се иска "пълна мобилизация" и че, ще разчита на "всички български граждани, които искат промяна".

"Вярваме, че в края на другата седмица промяната ще бъде факт", коментира и лидерът на БСП Корнелия Нинова. Тя каза, че за втория тур ще се търси подкрепата на всички българи, които искат промяна, включително тези, гласували за други партии. "Оставям на правителството да реши дали да подаде оставка", заяви Корнелия Нинова.

"До момента не сме водили никакви преговори с партийни централи и такава ще остане позицията ни", отговори Румен Радев на въпрос от кого ще търси БСП подкрепа за втория тур. По думите му ще разчита на избирателите на всички партии. По време на журналистическите въпроси Радев повтори популистките изказвания по отношение на бежанската криза и заяви, че ако стане президент, ще иска ревизиране на Дъблинското споразумение (то урежда начина, по който се разглеждат кандидатурите за убежище в ЕС).

Радев коментира още, че е гласувал на референдума, като е подкрепил мажоритарната система, отхвърлил е задължителното гласуване, а по въпроса за субсидията на партиите от 1 лв. на глас не може да прецени.

22:00 Слави Трифонов отново не отговори конкретно за създаването на политически проект. "Политическата класа получи звъчен шамар от своя суверен - началник. Те показаха, че искат промяна и не е възможно депутатите да не се съобразят с това", това каза телевизионният водещ Слави Трифонов по време на пресконференция след края на изборния ден. Той заяви, че в момента търси "по-малкото зло", защото системата, която е действала последните 26 години, не е доказала, че избира хора с качества. На въпрос на "Капитал" дали според него гласоподавателите са направили информиран избор в референдума, Трифонов отговори, че е направил всичко възможно да разясни въпросите от допитването в телевизионното си шоу и благодари на bTV за подкрепата. Екипът на "Шоуто на Слави" обявиха референдума за успешен, но не отговориха как ще се уверят, че депутатите няма да изменят детайлите относно мажоритарния вот в своя полза, когато гледат въпросите в парламента.

Слави Трифонов отново не отговори конкретно на въпроса дали ще създава нов политически проект. "Дали ще направя партия зависи от това как ще изглеждат нещата оттук нататък", каза той. На журналистически въпрос какви ще са следващите му граждански инициативи той заяви, че ще продължи да иска въвеждането на електронно гласуване и намаляване на броя на депутатите.

"Аз твърдо заставам зад по-малко интелигентните", заяви Трифонов, визирайки коментара на бившия председател на парламента Огнян Герджиков, който каза по-рано през седмица, че зад отговорите "да" на допитването стоят повече неинтелигентни хора.

20:40 В декларацията ДСБ, които са част от РБ, но от година са в опозиция, обявиха, че не могат да заставят своите избиратели да подкрепят някой от кандидатите на втори тур. Лидерът на СДС Божидар Лукарски пък коментира пред НДК, че ДСБ не са били на съвета на РБ на "Раковски 134" и няма да коментира декларацията на партията. ГЕРБ вече намекнаха, че очакват подкрепа от партиите в управлението.

20:10 Не смятам, че кабинетът трябва да подава оставка, заяви министърът на регионалното развитие Лиляна Павлова пред БНТ. Според нея, партиите в управляващата коалиция (ГЕРБ, РБ и ПФ) печелят достатъчно много гласове, за да покажат, че управлението е стабилно.

[Информационна агенция "Блиц"](#)

✓ Чакат големи китайски инвестиции в Пловдив

Там ще е първата свободна търговска зона между Пекин и страните от Централна и Източна Европа

Минимум 50 млн. евро ще са инвестициите в първата свободна търговска зона в рамките на инициативата 16+1. Тя ще бъде изградена в България, в "Тракия Икономическа зона", Пловдив. Това стана ясно по време на агро-бизнес форум, открит от заместник-министъра на земеделието и храните Васил Грудев в рамките на 14-то Международно изложение за търговия със земеделски продукти в Кунмин, Китай. Инициативата 16+1 предвижда партньорство между страните от Централна и Източна Европа и Китай, съобщава "Стандарт". По време на бизнес форума изпълнителният директор на Центъра за насърчаване на сътрудничеството в областта на селското стопанство между Китай и страните от Централна и Източна Европа Васил Гелев подписа тристранно споразумение за изграждане на първата свободна търговска зона 16 + 1. То е продължение на подписания меморандум за насърчаване на сътрудничество между ЦНСС и Българо-китайската асоциация за бизнес развитие, чийто членове са "Тракия Икономическа зона".

Документът предвижда привличане на не по-малко от 50 млн. евро инвестиции в "Тракия Икономическа зона", Пловдив. От китайска страна инвестицията се осигурява от ACN Worldwide Shanghai. ЦНСС ще координира и насърчава успешната реализация на проекта между страните.

На територия от над 10 дка ще бъдат изградени нова инфраструктура в това число търговски и складови площи, както и административни помещения за осъществяване на търговски операции. На форума е подписан и меморандум за сътрудничество в областта на селскостопанската техника, иновациите и въвеждане на съвременни технологии за подобряване на способността за прилагане на земеделски техники в съответните страни. Подписаният документ ще даде възможност за засилване на технологичния обмен и обучение на персонала във всички области на селското стопанство, включително растениевъдство, животновъдството, рибарството, селскостопанска техника и др.

Предвижда се и изграждане на Демонстрационен парк за иновации в земеделието. Страните се ангажират да го изградят за да се представят нови технологии в областта на сеитбата, животновъдството и аквакултурите и дълбока обработка на земеделски продукти.

[Синор БГ](#)

✓ Български продукти бяха представени на изложение в Китай, проведено заедно с държавите от Източна Европа

Заместник-министърът на земеделието и храните Васил Грудев участва в среща на министрите на земеделието от инициативата 16+1, която се проведе в град Кунмин, провинция Юннан в Китайската народна република. Инициативата свързва бизнеса между Китай и държавите от Източна Европа и е от съществено значение за търговския обмен между участниците. Събитието се проведе в рамките на Единадесетия форум за агро-търговия и икономическо сътрудничество между Китай и страните от Централна и Източна Европа.

"За последната година и четири месеца от началото на своята дейност, Центърът за насърчаване на сътрудничеството в областта на селското стопанство между Китай и страните от Централна и Източна Европа работи активно за насърчаване на по-нататъшното развитие на търговията със селскостопански и хранителни продукти между Китай и страните от Централна и Източна Европа и постига редица важни резултати." Това заяви зам.-министър Грудев. Той допълни, че Центърът работи активно за подпомагане на отварянето на националните павилиони на 16-те страни от ЦИЕ в зоните за свободна търговия в Китай, където да бъдат представени техните земеделски и хранителни продукти.

Два постоянни павилиона за представяне на български продукти в свободните търговски зони на Ханджоу и Шанхай вече са открити, а от тази седмица с помощта на Центъра и Република Македония вече има свой павилион в Шанхай.

След форума зам.-министър Грудев проведе среща с г-н Цу Доню, заместник-министър на земеделието на Китайската народна република. "Радвам се, че можем да разчитаме на добро сътрудничество. Благодарение на вашия експертен потенциал и съвместните ни усилия успяхме да приключим процедурите за внос на български млечни продукти в Китай."

По време на срещата двамата обсъдиха дейността на Центъра за насърчаване на сътрудничеството в областта на селското стопанство между Китай и страните от ЦИЕ и възможностите за задълбочаване на взаимоотношенията между двете страни. Доказателство за това е успешното сътрудничество и увеличаване на възможностите за стокообмен между двете страни, допълни още зам.-министър Грудев.

Цу Доню оцени активността и лидерството на България по отношение на развитието на сътрудничеството 16 + 1. Той подчерта, че трябва да бъде задълбочено сътрудничеството не само на правителствено ниво, но и на търговските

отношения, пазар и потребители. Китайският пазар предоставя неограничени възможности за развитие на търговските взаимоотношения.

Паралелно със срещата на министрите на земеделието се проведе и 14-то Международно изложение за търговия със земеделски продукти, на което България се представи със собствен щанд с продукти на над 20 български фирми.

В рамките на събитието Васил Гелев, изпълнителен директор на Центъра за насърчаване на сътрудничеството в областта на селското стопанство между Китай и страните от Централна и Източна Европа, и представители на Международния център за сътрудничество към Министерство на земеделието на Китай сключиха Споразумение за насърчаване на обмена на кадри между изследователски институции, съвместни изследвания и организиране на различни работни групи, обучения и промоции.

Манифесто

✓ Акценти от Годишната конференция "Споделена икономика и умни градове"

Какво движи иновации и те ли са на свой ред двигателят на споделената икономика, кои технологични новости са на дневен ред. Това дискутираха участниците в Годишната конференция на b2b Media на тема "Иновации, споделена икономика и умни градове", която се проведе на 3 ноември 2016 г.

Компании от споделената икономиката като Uber, Airbnb, Lyft и др. подобни се развиват с двуцифрени темпове на растеж и властите в САЩ и редица страни в Европа намират начин да си сътрудничат с тях, включително и да ги облагат с данъци. У нас обаче властите по-скоро ги гледат подобни бизнеси като някакъв вид икономическа заплаха. В същото време, ако и двете страни не покажат гъвкавост, не биха могли да просъществуват, коментира Надя Маринова, главен редактор на b2b Media.

Според Арх. Ангел Захариев в следващите години ще говорим за умните градове, които са взаимно свързани. Основен проблем е как да се овладе това разрастване. Градът на бъдещето расте по вертикала, смята той. Ето например Милано, който е запазил стария си облик, но от 6-7 години насам в него се извисяват високи модерни сгради, нетипични за архитектурата му.

Умните градове се променят и по отношение на градското придвижване. Автомобилната индустрия няма да се предаде, смята арх. Захариев. По негови думи големият въпрос е относно личното придвижване спрямо градския транспорт с появата на автономните автомобили, което води след себе си и друг тип проблеми и трафик от нов тип. Тези процеси ще променят драстично нашата среда. Ще започнем да гледаме на автомобила и като място за среща с хората, предстоят и разработки на летящи коли, както и тестването на прототипи на трамваи с батерии, които се придвижват без релси. Транспортните средства като цяло ще стават по-малки, но да не забравяме, че новите транспортни технологии не може да са в конфликт с колоезачното движение. Тепърва ще виждаме комбинации от хибридни превозни средства, прогнозира той.

Ивета Малинова от "Сиела" представи иновативен продукт на компанията в сферата на "Енергетиката и околната среда". Електронният проект обхваща 15 модула, всеки един от тях е интересен за конкретна аудитория и осигурява директна връзка с правно информационен софтуер, нормативните актове и още полезни документи, които се актуализират с всеки нов брой на държавен вестник, с актуализациите в Закона за водите, с енергийните нормативни документи и подзаконовите актове, наредби и др.

В системата са включени доклади и практика на ЕС, Европейския съд с по интересните дела, международната регулация в сектор Енергетика, както и бюджетни писма, доклади и решения, свързани с националните паркове, с българската независима енергийна борса, годишни отчети, заявления, практиката на американските съдилища в тази сфера, речници на екологични термини, защитени територии, цялата документация около опазването на околната среда, справочници, актуални карти на площи, регистри, новини и всичко най-популярно в секторите енергетика и околна среда.

По думите на Владимир Стратиев от Българската асоциация по водите, водата е един от най-подвижните компоненти в градската среда и водният сектор трябва да се третира с особено внимание. От 2007 г. се сблъскваме със сериозен проблем за пречистване на питейните и отпадъчните води, залегнал в основата на управлението на водите. Каквото и планиране да направим за един голям град трябва да се съобразим с изисквания на тези два аспекта, тъй като съществуващата ВиК система не е ластик, който може да се разтяга безкрайно и ако искаме да проектира модерни градове, трябва да имаме предвид съществуващите системи, коментира Стратиев. Той изтъкна, че в момента под земята има съоръжения, които са на 125 г и такива, които са съвсем нови. Цяло чудо е, че те функционират заедно, каза той.

Председателят на БДВО Радина Ралчева представи два проекта на стартър-предприемачи. Според нея този тип бизнеси са деца на динамичната и разнообразната среда, в която живеем и много често техните идеи се раждат на коляно, но пък отговарят на ниши, които са останали свободни или се опитват да решат проблем, като намират сами своите професионални кадри. Именно стартърите са най-големият източник на иновации, а те са най-често технологични и се отличават с огромен потенциал, каза Ралчева.

Силян Иванов и Румен Спостранов представиха проукта Мисти, който пести вода чрез пулверизиращ душ и накрайници. А Димо Мичев разказа за проекта Солар Пъмп - устройство за конвертиране на отделената топлинна енергия, която се превръща в електричество. В случая може да се ползват различни източници на топлина, дори директно нагряване от слънцето. Всички презентации от конференцията са качени онлайн.

✓ Брюксел разби мита, че България остава без индустрия

Страната ни е в челната деветка в ЕС по значимост на промишлеността

Юлиана БОНЧЕВА

СНИМКА: БГНЕС - Нови високотехнологични производства заемат все по-голям дял в българската икономика и в износа на страната ни.

Нови данни на Евростат разбиват на пух и прах легендата, че България се деиндустриализира. Безпристрастната статистика разкрива коренно различна картина - в структурата на нашата икономика водещи са тъкмо промишлените предприятия. Нещо повече, България е сред първите девет в ЕС по дял на индустрията. И още един факт, оборващ митовите - през последните 20 години промишлеността не само, че не губи значимост, а дори разширява територията си. Да, деиндустриализация има, но тя се случва в други членки на ЕС, показват още данните на Евростат, които очертават тенденциите през периода 1995-2015 г.

През далечната вече 1995 г. индустрията* е държала 21 процента (една пета) дял в българската икономика. 20 години по-късно нейният принос вече е 23.5 на сто. Този ръст не е голям, но показва, че на мястото на разгромени предприятия като "Кремиковци", "Химко", "Плама" и други гиганти от времето на социализма са се появили други, по-нови, не толкова едри, но с далеч по-модерни и жизнени производства.

За отбелязване е, че според данните на Евростат само в девет държави от ЕС промишлеността е секторът, който дава най-голяма добавена стойност в икономиката. И България е една от тях. Интересно е също, че групата е доминирана от държави от бившия Източен блок - тук са Чехия, Унгария, Словения, Словакия. Но най-индустриалната страна в ЕС е Ирландия, в която приносът на производствените предприятия е почти 40%. Следва Чехия с 32.1%.

В ЕС като цяло делът на индустрията се е свил сериозно - от 23.3% през 1995 до 19.3% през 2015 г. Селско, горско и рибно стопанство също са загубили територия, но само с 1.1 процентни пункта. Създавайки 19.3% от общата добавена стойност, промишлеността остава най-важният сектор в икономиката на ЕС. Следващите по значимост са държавният сектор - администрация, отбрана, образование, здравеопазване и социални дейности (19.1%) и "търговия, услуги и туризъм" с 18.9%. Бизнесът с недвижими имоти има 11.2% дял.

Дейностите, издържани от бюджета - чиновници, военни, полицаи, учители, лекари и т.н., са с най-голяма тежест в три скандинавски държави - Швеция, Дания и Финландия, а също и във Франция, Холандия, Белгия и Великобритания. Люксембург се отличава като уникална икономика, защото водещ е финансовият сектор - банки, застрахователи и др. държат 27.5% дял.

Значението на промишлеността е намаляло най-много в Малта - делът ѝ се е свил от 23 на 11.4 процента. За деиндустриализация може да говорим и в Латвия, Великобритания, Финландия, Белгия.

Румъния, Гърция и България оформят челната тройка в ЕС по растяща важност на публичния сектор. Обратната тенденция е факт в Ирландия, балтийското трио, Унгария, Словакия, Австрия.

Агросекторът става все по-малко значим за всички икономики в ЕС. Но най-голямо е отстъплението му в Румъния и в България.

За анализираниите 20 години само в четири държави от ЕС 28 производството е заело по-голяма територия. България е в тази група заедно с Унгария и Чехия. Четворката се допълва от Ирландия, където индустриалният сектор се е увеличил от 26.2 на 39.1 на сто.

*Под индустрия Евростат разбира всички производства - на енергия, на суровини, материали и готови продукти, вкл. и водоснабдяването, но без строителство.

Източник: Евростат.